

Smernica č. 10 /2024

Poradenstvo v oblasti podpory zdravia a prevencie chorôb v zariadení pre seniorov

Článok I.

Úvodné ustanovenia

Táto smernica bližšie určuje postupy práce **poradenstva v oblasti podpory zdravia a prevencie chorôb v zariadení pre seniorov** t.j. v Zariadení pre seniorov Križovany nad Dudváhom (ďalej len ZpS), ktorá sú v súlade s platnou legislatívou.

Článok II.

Podpora zdravia a prevencie chorôb

- a) **Programy podpory zdravia a prevencie chorôb** spočívajú v odstraňovaní potencionálnych rizík, v znižovaní chorobnosti, prevencie onkologických ochorení – pokles mortality na nádorové ochorenie. Podpora a zlepšenie zdravia spočíva v odstraňovaní chorobnosti. Na prevenciu môžu slúžiť aj tzv. poradne zdravia, ktoré sú určené pre ľudí, ktorí sa snažia chorobám predchádzať a to napr: zdravým životným štýlom, preventívnymi prehliadkami. V rámci prevencie sa rozlišujú nešpecifické opatrenia (opatrenia v sociálne – ekonomickej oblasti, zvyšovanie odolnosti organizmu a pod.), špecifické opatrenia (očkovanie, preventívne periodické prehliadky, zdravotný dozor a pod.)
- b) **Primárna prevencia** je súbor opatrení pred vznikom choroby. Zahrňuje komplex nešpecifických a špecifických opatrení zameraných na ochranu organizmu, na upevnenie zdravia v populácií.
- c) **Sekundárna prevencia** je systém opatrení, ktorých cieľom je znížiť prevenciu choroby v populácií so skrátením jej priebehu a trvania. V určitej fáze prevencie ide o zvládnutie chorobného procesu tak, aby sa zabránilo komplikáciám a prechodu do chronického štádia.
- d) **Terciálna prevencia** sa zameriava na opatrenia, ktoré sa týkajú prevencie chronickej pracovnej neschopnosti s maximálnym znížením funkčných porúch následkom chorôb.
- e) **Podpora zdravia** je proces, v ktorom jednotlivci a komunity svojimi aktivitami zvyšujú kontrolu nad determinantmi zdravia, ktoré možno ovplyvniť. Tým zvyšujú kvalitu svojho zdravia, menia spôsob života, sociálne a ekonomické postavenie, prístup k zdravotným službám, životné prostredie a podmienky ovplyvňujúce zdravie. Podpora zdravia je komplexný sociálny a politický proces.
- f) Stravovanie človeka zohráva jednu z dôležitých zložiek v prevencii podpory zdravia a v prevencii ochorení. Je veľmi dôležité čo jeme. Naše zariadenie kladie dôraz na zdravú a vyváženú stravu, ktorá je poskytovaná klientom zariadenia, ale i zamestnancom. Vzhľadom k tomu je v zariadení zriadená stravovacia komisia, ktorá sa skladá z interných odborných zamestnancov, všeobecnej obvodnej lekárky klientov a zo zástupcov Výboru obyvateľov ZpS. Pripravuje zloženie týždenného jedálneho

lístka podľa receptúr zdravého stravovania tak, aby jedálny lístok spĺňal kritéria zdravého stravovania v zariadení sociálnych služieb.

g) **Nešpecifické opatrenia** vyplývajú zo zásahov mimo zdravotníckej organizácie: sociálno-ekonomická oblasť.

h) **Špecifické opatrenia** sú v kompetencii zdravotníckej organizácii: **ponuky na očkovanie, preventívne periodické prehliadky alebo skrining.**

Článok III.

Zdravotná starostlivosť v zariadení pre seniorov

Zdravotná starostlivosť sa poskytuje v zdravotných zariadeniach. O poskytovaní zdravotnej starostlivosti pre prijímateľov sociálnej služby rozhoduje príslušný všeobecný lekár. Zo strany ZpS je prijímateľom zabezpečované na odporúčanie všeobecného lekára vyšetrenie u špecialistov v prípade potreby zdravotných výkonov. Prijímateľovi sociálnej služby je zo strany ZpS zabezpečený doprovod, vystavený výmenný lístok všeobecným lekárom a žiadanka na prepravu zo sanitkou. Opatrovateľský personál, ktorý prijímateľa sociálnej služby sprevádza na vyšetrenie mu zabezpečí nápoj a jedlo, ktoré mu zabalí a zoberie si so sebou. Opatrovateľský personál, ktorý prijímateľa sprevádza na vyšetrenie zodpovedá za prijímateľa a musí zabezpečiť jeho bezpečný návrat do ZpS.

Článok IV.

Komunikačné postupy v zariadení pre seniorov

a) **V zariadení pre seniorov nemožno poskytovať** starostlivosť klientovi, ktorého zdravotný stav si vyžaduje starostlivosť v zdravotníckom zariadení. Prijímateľ sociálnej služby musí byť o každej zmene bezodkladne informovaný a aj jeho dôverník. Poradenstvo prijímateľovi sociálnej služby poskytuje osoba, ktorá je zamestnancom zariadenia a má na to oprávnenie na základe vzdelania. S prijímateľmi je potrebné viesť rozhovory zamerané prevenciu zdravia a možného ochorenia. Je potrebné, aby každý prijímateľ sociálnej služby vedel, že má možnosť realizácie práva na jeho zdravie, podporu zdravia a zdravotnú starostlivosť. Všetci prijímateelia sú informovaní o slobodnej voľbe lekára.

b) **Rodinný príslušníci majú právo** navštevovať svojho blízkeho priamo na izbe. Snahou zariadenia je, aby mali klienti najväčší kontakt so svojimi blízkymi a preto návštevy zo strany zariadenia vítané a podporované.

Článok V.

Zabezpečenie pravidelných prehliadok

a) **Systém sprostredkovania – zabezpečenia pravidelných preventívnych prehliadok** sa uplatňuje u všetkých prijímateľov sociálnej služby a to nielen u tých, ktorým je zdravotná starostlivosť indikovaná ošetrojúcim/všeobecným lekárom formou iniciálnych, či kontrolných špecializovaných lekárskeho vyšetrení vyplývajúcich z ich nepriaznivého zdravotného stavu, ale všetkých prijímateľov sociálnej služby, u ktorých sa má prostredníctvom určeného pracovníka aktívne podporovať, napríklad formou poradenstva v prevencii a k dosiahnutiu ich informovaného rozhodovania sa v oblasti zdravia. To znamená individuálnym prístupom sprostredkovať – zabezpečiť každému prijímateľovi sociálnej služby prístup k adekvátnej zdravotnej starostlivosti formou pravidelných preventívnych prehliadok, a to napr. u zubného lekára alebo u lekára so špecializáciou v špecializačnom odbore gynekológia, urológia, aby jeho prípadné zdravotné problémy neboli riešené až na základe akútneho prejavu.

b) Z pohľadu poskytovateľa sociálnej starostlivosti sú **garantované práva prijímateľa sociálnych služieb na informácie o možnostiach zdravotnej starostlivosti a dostupnosti** adekvátnej zdravotnej

starostlivosti, ktorú osoby so zdravotným postihnutím vrátane starších osôb špecificky potrebujú v dôsledku svojho zdravotného stavu, a to vrátane včasného zistenia, prípadne intervencie a služby určené na minimalizáciu zdravotného postihnutia alebo prevenciu zhoršeného zdravotného stavu.

Článok VI.

Postupy na podporu zdravia

a) **Postupy práce na podporu zdravia** sú realizované v ZpS aj v rámci individuálnych plánov na rôznych aktivitách s prijímateľmi sociálnych služieb, kde sa rozoberajú aj otázky ochrany ich zdravia a nevyhnutnosť lekárskeho vyšetrení aj u špecialistov.

b) **Aktivity v oblasti vzdelávania týkajúceho sa zdravia a prevencie ochorení** u prijímateľov sociálnej služby sa realizujú formou besied a rozhovorov.

c) **Prijímatelia sú informovaní** o dôležitosti ochrany svojho zdravia a čo môžu pre to urobiť a ako si majú zdravie chrániť (preventívne aktivity v komunite).

Dňa 1.júna 2024 nadobudol účinnosť zákon 120/2024 Z.z, ktorým sa dopĺňa zákon 355/2007 Z.z o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia.

V zákone o sociálnych službách:

- usmernenie k poskytovaniu stravovania a utváraníu podmienok na prípravu stravy

- usmernenie pre poskytovanie sociálnej služby k poskytovaniu ošetrovateľskej starostlivosti vo vybraných zariadeniach sociálnych služieb a k poskytovaniu úkonov dodržiavania liečebného režimu opatrovateľmi v zariadení

Zákon č.120/2024 Z.z v prílohe č. 4 v písm. f) zákon o sociálnych službách aj opatrovateľkám v zariadeniach sociálnych služieb za splnenia určitých podmienok. Ide o tieto úkony:

- 1) Nákup liekov
- 2) Podávanie liekov a aplikácia mastí
- 3) Kontrola glykémie glukomerom
- 4) Odmeranie krvného tlaku, pulzu a telesnej teploty
- 5) Aplikácia liečiva subkutánne
- 6) Polohovanie

Opatrovateľské úkony, podľa bodu 2. až 5 môže opatrovateľka vykonávať iba na základe písomného poverenia poskytovateľa sociálnych služieb. Písomné poverenie vydáva poskytovateľ sociálnej služby na návrh kvalifikovanej osoby zodpovednej za odborné poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti v zariadení na základe prideleného číselného kódu poskytovateľa ošetrovateľskej starostlivosti.

- **Poverenie** musí obsahovať úkony v rámci dodržiavania liečebného režimu, ktoré je opatrovateľka oprávnená vykonávať.

- **Doba platnosti poverenia** je najdlhšie 6 mesiacov.

Zariadenie ako poskytovateľ sociálnej služby rešpektuje a aktívne podporuje zachovanie identity prijímateľa sociálnej služby, osobnej integrity, osobnej nezávislosti, individuálnej rozmanitosti a aktívne zabezpečuje prístup k individualizovanej podpore. Tiež vedome a aktívne podporuje

vytváranie pozitívneho obrazu o každom prijímateľovi sociálnej služby aj smerom k nemu, smerom k ostatným prijímateľom sociálnej služby a smerom k verejnosti.

Článok VII.

Karanténne opatrenia pri vírusovom ochorení

V prípade karantény v zariadení sa odporúča viesť časté rozhovory s každým prijímateľom sociálnej služby a zvýšiť frekvenciu kontaktov s príbuznými a to napríklad využitím komunikácie prostredníctvom telefonov alebo online hovorov.

Dodržiavajte všetky hygienické a dezinfekčné opatrenia a to aj priestorov a predmetov. Nabádanie klientov na časté umývanie rúk.

Článok VIII.

Záverečné ustanovenia

1. Táto smernica poskytuje **poradenstvo v oblasti podpory zdravia a prevencie chorôb v zariadení pre seniorov**, t.j. v *Zariadení pre seniorov Križovany nad Dudváhom*, platí pre všetky organizačné úseky ZpS a je záväzná pre všetkých zamestnancov ZpS Križovany nad Dudváhom.

2. Vedúci všetkých úsekov zodpovedajú za:

- dodržiavanie tejto smernice,
- oboznámenie zamestnancov s touto smernicou.

3. Pracovníci zodpovedajú za:

- dodržiavanie tejto smernice,
- za zaobchádzanie s touto smernicou tak, aby nedošlo k jej strate alebo poškodeniu.

Všetci zamestnanci majú právomoc v prípade potreby podať spracovateľovi návrh na opravu, resp. zmenu tejto smernice. Obsah smernice je aktualizovaný a upravovaný poverenou osobou organizácie.

4. Táto smernica nadobúda účinnosť dňom podpisu štatutára ZpS.

5. Túto smernicu je možné meniť a dopĺňať iba číslovaným dodatkom so súhlasom štatutára ZpS.

6. Smernica je dostupná pre zamestnancov v elektronickej podobe na internetovej stránke www.zpskrizovany.sk

Účinnosť tejto smernice je od 01.01.2025

Vypracovala: Mgr. Júôia Farkašová, vedúca sestry ZpS

**Schválila: PhDr. Ingrid Schlosserová, PhD.
riaditeľka ZpS**